

Filosoferen over Duurzaamheid – Bomen in de Stad

Impressie Groene Ideecafé - 16 december 2019

Het Groene Ideecafé organiseerde op 16 december in Scheltema een avond met een filosofisch thema. Extra spannend, omdat de projectgroep *Filosofie van de Duurzaamheid* van de Ideewinkel zich kon presenteren én omdat er nog een andere happening op het programma stond: de presentatie van het boek *Bomen in de Stad*. Bert Lever van uitgeverij Ginkgo leidde dit in, waarna de schrijver Dick de Vos het eerste exemplaar mocht uitreiken aan wethouder Ashley North.

Marijke Deurloo omschreef kort het wat, waarom, wanneer, waar en wie van de projectgroep *Filosofie van de Duurzaamheid*. Voor nadere interesse kun je terecht op ideewinkel.nl!

Daarna nam Piet Hagenaars het woord. Hij leidde ons met een ambitieus programma door het struikgewas van de filosofie. Doel van de avond was het krijgen van inzicht in onze en elkaars overtuigingen en waarden bij het voeren van discussies over klimaat en andere 'groene' onderwerpen. Een belangrijk punt in zijn verhaal was het onderscheid tussen filosofie en filosoferen. Het eerste slaat op de resultaten van onze reflecties, bv. over milieu en natuur; het tweede gaat over een bepaalde manier van het voeren van een gesprek, nl. niet in de vorm van een discussie (een meningenstrijd), maar in de vorm van een dialoog (een gezamenlijk denkonderzoek).

Om warm te draaien speelden we een verkorte versie van het Stellingenspel. De stelling was: *Klimaatverandering is een ramp*. De ongeveer 35 aanwezigen mochten een positie innemen in de zaal, bij de voordeur diegenen die het niet eens waren met de stelling, aan de andere kant degenen die de stelling onderschreven, en in het midden de genuanceerden, de agnosten of degenen die de stelling onzin vonden. Vervolgens werd om argumenten gevraagd. Twee dingen werden snel duidelijk: waar de één leeuwen en beren ziet, ziet de ander mogelijke oplossingen, en: waar de één de nadruk legt op de Aarde en het universum, zoomt de ander in op ons mensen, onze kinderen en kleinkinderen.

Na de pauze, waarin gelegenheid was om het boekje van Dick de Vos aan te schaffen en te laten signeren, begon het echte filosofische werk. Er werden drie gespreksonderwerpen

toegelicht. Allereerst door David Renes over de taal waarin wij vaak over duurzaamheid spreken. Daarna door Piet Hagenaars over de (on)-mogelijkheid van het gesprek tussen klimaatoptimisten en klimaatpessimisten, en tenslotte door Jan Pieters over materiële economische groei.

Vervolgens verspreidden de aanwezigen zich over drie gesprekstafels en begon het 'filosoferen'. Daarvoor moest de eindtijd wel worden opgerekend tot 22.30 uur. De aanwezigen bleken onvermoeibaar en er kwamen dan ook mooie resultaten naar voren. Tafel 1 haalde Cruijff aan: "Je ziet het pas als je het doorhebt!" Zo ook kan taalgebruik onze aandacht ergens op vestigen en daarmee tot nieuwe inzichten leiden. Daarom maakt het uit of je cijfermatige taal of bezielde taal gebruikt.

Tafel 2 was zo vrij de tegenstelling tussen klimaatpessimisten en -optimisten te wijzigen in klimaatontkenners en klimaatbekenneren, en constateerde vervolgens, dat je met redeneringen en argumenten de afstand niet (meer) kunt overbruggen. Waarschijnlijk kun je met (niet-elitaire) kunstprojecten én vooral met humor (zoals Arjen Lubach over de varkensslacht) nog de meeste mensen bereiken.

Tafel 3 worstelde met het dilemma dat duurzaamheid niet verenigbaar is met economische groei, maar dat wij niet zonder groei kunnen. Moeten we niet onze waarden herzien: van *meer dan* (gisteren, de buurman) naar: *wat hebben we nodig*? Hierin zou de overheid kunnen sturen (bv. door milieuheffingen), maar misschien nóg belangrijker is bewustwording in de samenleving door o.a. opname van het vak filosofie in het onderwijs. De vraag waar we voor staan luidt: wat is de houdbaarheidsdatum van onze consumptiemaatschappij?

Dat de laatste antwoorden nog niet gegeven waren, bleek wel uit het feit, dat opvallend veel bezoekers nog bleven napraten aan de bar. Wat ons betreft een ge-denk-waardige avond!

PH: 18-12-2019

